

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XXXIX/331/2022
Rady Miejskiej w Opolu Lubelskim
z dnia 29.03.2022 r.

**SPRAWOZDANIE
Z GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
DLA GMINY OPOLE LUBELSKIE ZA OKRES 2 LAT
- OD 01 STYCZNIA 2020 DO 31 GRUDNIA 2021 r.**

Zgodnie z art. 87 ust 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku (Dz.U. z 2021 r., poz. 710 z późn. zm.) Gmina Opole Lubelskie posiada opracowany na lata 2018-2021 „Czteroletni program opieki nad zabytkami dla gminy Opole Lubelskie”, który został przyjęty Uchwałą Nr XLIX/360/2018 Rady Miejskiej w Opolu Lubelskim z dnia 16 października 2018 roku.

W programie określone zostały zadania do realizacji przez Gminę Opole Lubelskie w postaci wytycznych dla ochrony obiektów zabytkowych:

Zadania programu opieki

1.:

- a) W *Gminnym Programie Remontu Kamienic* powiązany z projektem rewitalizacji zabytkowego centrum miasta „Opole Lubelskie - do dotknięcia, do zasmakowania-przygotowanie gminy Opole Lubelskie do rewitalizacji gospodarczo-społecznej obszarów zdegradowanych”, założono remonty placów, ulic oraz kamienic w ścisłym centrum. Program uzyskał akceptację Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Sukcesywna realizacja związanych z tym działań będzie możliwa po uzyskaniu zewnętrznych środków finansowych oraz uzgodnieniu szczegółowych rozwiązań z Lubelskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.
- b) Oczyszczenie ze zbędnej roślinności i wyeksponowanie w otoczeniu mogiły powstańczej (wpisanej do GEZ) znajdującej się w lesie Kluczkowickim. Działania z tym związane świetnie nadają się do podjęcia współpracy z młodzieżą szkolną z pobliskich Kluczkowic. Należy jednak podkreślić, że wszelkie prace na tym terenie powinny być prowadzone we współpracy z Lubelskim Konserwatorem Zabytków.
- c) Powyższa uwaga odnosi się także do cmentarza wojennego w Górach Opolskich, który także wymaga uporządkowania, w miarę możliwości finansowych Gminy.
- d) Bieżące prace pielęgnacyjne zieleni na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Niezdowie.
- e) Proponuje się podjęcie w l. 2020-2021 programu badań ratowniczych kurhanu w Skokowie, który jest poważnie niszczonej w trakcie eksploatacji leśnej drogi.
- f) Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, szczególnie obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi (w tym weryfikacja obowiązujących w zakresie aktualizacji zagadnień związanych z ochroną zabytków) oraz obszarów wskazanych do ochrony w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy.
- g) Wdrażanie zapisów programów rewitalizacji, studiów widokowo-krajobrazowych, katalogów typów zabudowy regionalnej i detalu architektonicznego w realizacji zagospodarowania przestrzennego gminy (w tym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).

- h) Konsekwentne egzekwowanie zapisów dotyczących działalności inwestycyjnej na obszarach objętych ochroną, określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (głównie w zakresie wysokości zabudowy, jej charakteru i funkcji).
- i) Walka z samowolami budowlanymi (reagowanie na przebudowy, rozbudowy, wszelkie przekształcenia obiektów znajdujących się w GEZ bez uzgodnień z władzami miasta i urzędem konserwatorskim).
- j) Ochrona panoram widokowych o wartościach kulturowych.

2.:

- a) Prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność gminy (w ramach opracowanego planu remontów).
- b) Zakończenie prac związanych z opracowaniem długofalowego projektu kompleksowych działań planu remontów zabytkowych obiektów, znajdujących się w zasobach komunalnych.
- c) Podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością gminy.
- d) Bieżąca kontrola stanu zachowania zabytków, zarówno zespołów, jak i pojedynczych obiektów, przez inspektorów urzędu miejskiego w Opolu Lubelskim.
- e) Prowadzenie działań popularyzatorskich nakierowanych na podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie lokalnego dziedzictwa kulturowego (zabytki architektury, ruchome i archeologiczne). Dostęp do tej wiedzy może wpłynąć na zmianę postaw ludności wobec dziedzictwa kulturowego i uczynić przedmiotem troski. Widocznym przejawem tego zjawiska jest coraz częstsze informowanie właściwych organów o nielegalnych poszukiwaniach zabytków z wykorzystaniem detektora metali.
- f) Zmiana sposobu użytkowania lub adaptacja nieużytkowanych obiektów zabytkowych (będących własnością gminy) do nowych funkcji, mająca na celu ich ratowanie.
- g) Rewaloryzacja zespołów zabytkowej zieleni (w tym gminnych parków, cmentarzy).
- h) Dofinansowanie prac rewaloryzacyjnych przy obiektach niebędących własnością gminy w postaci stosownej uchwały dotyczącej dotacji na prace remontowo-konserwatorskie.
- i) Rewaloryzacja obszarów i obiektów zabytkowych przemysłowych z możliwością ich adaptacji do nowych funkcji.
- j) Zabezpieczenie obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą (montaż instalacji przeciwpożarowej i alarmowej, zabezpieczeń przeciw włamaniom, itp.).
- k) Opracowanie planu systematycznych kontroli stanu utrzymania i sposobu użytkowania obiektów zabytkowych znajdujących się w zasobach komunalnych.

Zadania dodatkowe

1. Aktualizacja informacji o dziedzictwie kulturowym miasta w prowadzonym przez Urząd Miejski portalu internetowym www.opolelubelskie.pl. Stałe poszerzanie zawartości portalu internetowego o informacje na temat historii gminy, wartości zasobów dziedzictwa kulturowego, potrzeb ochrony, tradycji lokalnych. Zadanie mogłoby być realizowane przy współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Miasta Opolu Lubelskiego. Działania takie wpływają na wzrost zainteresowania dziedzictwem kulturowym, przyczyniają się do wzrostu atrakcyjności turystycznej miasta poprzez podniesienie rangi informacji turystycznej, podniesienie konkurencyjności dzięki ofercie turystycznej w miejscu zamieszkania,

wzbogacania istniejących i kreowanie nowych produktów turystycznych wykorzystujących dziedzictwo kulturowe.

2. Realizacja programu ogólnospołecznej edukacji kulturowej; edukacja dzieci i młodzieży nastawiona na poznanie wartości tzw. „małych ojczyzn” i wskazanie potrzeby ochrony krajobrazu kulturowego jako swoistego wyróżnika i świadectwa tożsamości regionalnej.
3. Współdziałanie w organizacji i współfinansowanie imprez kulturalnych, zwłaszcza o znaczeniu ponadlokalnym, promujących dziedzictwo kulturowe; dalsze uczestnictwo gminy, placówek szkolnych, bibliotecznych i instytucji kultur w Europejskich Dniach Dziedzictwa.
4. Działania związane z funkcjonowaniem szlaków edukacyjno-turystycznych zasobach dziedzictwa kulturowego.
5. Stała opieka nad pomnikami i miejscami pamięci. Inwentaryzacja miejsc pamięci na terenie miasta, opracowywanie projektów lub koncepcji ich zagospodarowania.
6. Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi, muzeami, instytucjami regionalnymi, wojewódzkimi oraz ministerialnymi w promocji dziedzictwa kulturowego gminy.
7. Promocja dziedzictwa kulturowego gminy oraz upowszechnianie problematyki ochrony dóbr kultury w mediach, Internecie, prasie, wydawnictwa własne gminy.

Na podstawie art. 87 ust. 5 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Burmistrz Opola Lubelskiego sporządza sprawozdanie z realizacji Czteroletniego programu opieki nad zabytkami dla Gminy Opole Lubelskie na lata 2018-2021.

W zakresie zadania nr 1a Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

W ramach Programu **Opole Lubelskie do dotknięcia, do zasmakowania**, prowadzona była rewitalizacja historycznego centrum Opola Lubelskiego. Zgodnie z zawartymi umowami na ulicy Ogrodowej i placu Małego Targu wymieniono nawierzchnię, małą architekturę i zielenią. W ramach tego samego projektu prowadzone były prace mające na celu odpowiednie zagospodarowanie terenu przy ul. Stary Rynek, ul. Kościelnej, ul. Piekarskiej, ul. M. Getta wraz z poprawą funkcjonowania skweru miejskiego.

W 2020 r. podpisana została umowa na: Przebudowę pomieszczeń budynków zlokalizowanych na terenie zabytkowego centrum miasta Opole Lubelskie realizowana w ramach projektu pod nazwą: Opole Lubelskie do dotknięcia, do zasmakowania - rewitalizacja gospodarczo-społeczna historycznego centrum Opola Lubelskiego w ramach której wykonano:

- cz. I Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości, przy ul. Ogrodowej 9 w Opolu Lubelskim.
- cz. II Utworzenie Centrum Usług Społecznych, przy ul. Stary Rynek 44 w Opolu Lubelskim.
- cz. III Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej, przy ul. Długiej w Opolu Lubelskim.

W zakresie zadania nr 1b Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

W okresie sprawozdawczym nie prowadzono prac porządkowych.

W zakresie zadania nr 1c Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

W okresie sprawozdawczym nie prowadzono prac porządkowych (cmentarz nieczynny, ekshumacja zwłok i przeniesienie ciał na cmentarz w okolice Puław).

W zakresie zadania nr 1d Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

Na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Niezdowie prowadzone są bieżące prace pielęgnacyjne zieleni. W roku 2021 została sporządzona dokumentacja projektowa na rewitalizację Parku Miejskiego w Opolu Lubelskim – etap II. Projekt zawiera między innymi:

- 1) przebudowę istniejących nawierzchni alejek parkowych (utwardzenie nawierzchni pozwalającej na ruch pieszych, rowerów z kamienia naturalnego analogicznego jak pozostałe alejki na terenie parku);
- 2) budowę kładki wraz z balustradami prowadzącej na wyspę na dużym stawie;
- 3) usytuowanie na wyspie na dużym stawie strefy rekreacji (np. ławka, altana);
- 4) wymianę i rozbudowę istniejącego placu zabaw;
- 5) przebudowę budynku amfiteatru wraz ze sceną;

- 6) zakup i montaż obiektów małej architektury;
- 7) inwentaryzację zieleni;
- 8) nasadzenia zieleni;
- 9) budowę pumptracka do jazdy na rowerze, rolkach i deskorolkach;
- 10) budowę alejki parkowej.

W zakresie zadania nr 1e Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono wizję lokalną w terenie, celem ustalenia prac pielęgnacyjnych. W spotkaniu uczestniczył przedstawiciel Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W zakresie zadania nr 1f Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

Miasto Opole Lubelskie posiada miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, których zapisy zostały uzgodnione z Lubelskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Wszelkie prace na obiektach i nieruchomościach znajdujących się pod ochroną konserwatorską uzgadniane są z Lubelskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Stanowi to egzekwowanie zapisów planów miejscowych.

W zakresie zadania nr 1g Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

Wszelkie prace na obiektach i nieruchomościach znajdujących się pod ochroną konserwatorską uzgadniane są z Lubelskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Stanowi to egzekwowanie zapisów planów miejscowych.

W zakresie zadania nr 1h Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego określają parametry i funkcje budynków. Wszelkie prace uzgadniane są z Lubelskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Stanowi to egzekwowanie zapisów planów miejscowych.

W zakresie zadania nr 1i Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

W okresie sprawozdawczym nie odnotowano samowoli budowlanych.

W zakresie zadania nr 1j Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

Wszelkie prace budowlane prowadzone są w sposób zapewniający ochronę panoram widokowych o wartościach kulturowych. Stosowne zapisy ochrony panoram widokowych zamieszczone są w studium oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W zakresie zadania nr 2a Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

W okresie sprawozdawczym Gmina podpisała umowy na przebudowę obiektów stanowiących własność Gminy, które zlokalizowane są w układzie urbanistycznym miasta wpisanym do rejestru zabytków. Prace prowadzone w ramach projektu pod nazwą: Opole Lubelskie do dotknięcia, do zasmakowania - rewitalizacja gospodarczo - społeczna historycznego centrum Opola Lubelskiego.

Przebudowa pomieszczeń budynków zlokalizowanych na terenie zabytkowego centrum miasta Opole Lubelskie realizowana w ramach projektu pod nazwą: Opole Lubelskie do dotknięcia, do zasmakowania - rewitalizacja gospodarczo - społeczna historycznego centrum Opola Lubelskiego Cz. II Utworzenie Centrum Usług Społecznych, przy ul. Stary Rynek 44 w Opolu Lubelskim.

W zakresie zadania nr 2b Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

Nie opracowano planu remontów obiektów zabytkowych stanowiących własność Gminy.

W zakresie zadania nr 2c Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła

następujące działania:

W okresie sprawozdawczym Gmina podpisała umowę na przebudowę obiektów stanowiących własność Gminy, które zlokalizowane są w układzie urbanistycznym miasta wpisanym do rejestru zabytków. Prace prowadzone w ramach projektu pod nazwą: Opole Lubelskie do dotknięcia, do zasmakowania - rewitalizacja gospodarczo - społeczna historycznego centrum Opola Lubelskiego. Środki pozyskane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

Przebudowa pomieszczeń budynków zlokalizowanych na terenie zabytkowego centrum miasta Opole Lubelskie realizowana w ramach projektu pod nazwą: Opole Lubelskie do dotknięcia, do zasmakowania - rewitalizacja gospodarczo - społeczna historycznego centrum Opola Lubelskiego. Cz. II Utworzenie Centrum Usług Społecznych, przy ul. Stary Rynek 44 w Opolu Lubelskim.

W zakresie zadania nr 2d Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

Prowadzone są stałe okresowe przeglądy techniczne obiektów będących własnością Gminy Opole Lubelskie. Dla poszczególnych obiektów prowadzone są książki obiektu budowlanego, które zawierają wskazania wynikające z protokołów z przeglądów.

W zakresie zadania nr 2e Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

Coroczne imprezy plenerowe Manufaktura smaków/Jarmark Opolski – promocja dziedzictwa kulturowego.

W zakresie zadania nr 2f Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

W okresie sprawozdawczym nie dokonano zmiany sposobu użytkowania lub adaptacji nieużytkowanych obiektów zabytkowych (będących własnością gminy) do nowych funkcji.

W zakresie zadania nr 2g Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

Co roku prowadzone są prace pielęgnacyjne drzew i krzewów w ścisłym centrum miasta. Co roku prowadzone są prace porządkowe na cmentarzu przy ul. Lubelskiej oraz innych w miejscach pamięci. W ramach prac wykonywane jest koszenie, równanie terenu, grabienie liści itp.

W zakresie zadania nr 2h Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

Nie dofinansowywano prac remontowych, z rewaloryzacyjnych przy obiektach niebędących własnością gminy.

W zakresie zadania nr 2i Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

Nie prowadzono prac przy obiektach przemysłowych stanowiących własność Gminy.

W zakresie zadania nr 2j Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

Prowadzone są stałe okresowe przeglądy techniczne obiektów będących własnością Gminy Opole Lubelskie. Dla poszczególnych obiektów prowadzone są książki obiektu budowlanego, które zawierają wskazania wynikające z protokołów z przeglądów.

W zakresie zadania nr 2k Gmina Opole Lubelskie w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

Prowadzone są stałe okresowe przeglądy techniczne obiektów będących własnością Gminy Opole Lubelskie. Dla poszczególnych obiektów prowadzone są książki obiektu budowlanego, które zawierają wskazania wynikające z protokołów z przeglądów.

W zakresie zadań dodatkowych w okresie sprawozdawczym podjęła następujące działania:

Co rok odbywa się impreza plenerowa Manufaktura smaków/Jarmark Opolski, podczas której

promowane są tradycje kulturalne, rzemiosło. Ponadto Opolskie Centrum Kultury organizuje różnego rodzaju zabawy edukacyjne dla dzieci i młodzieży w celu wskazania potrzeby ochrony krajobrazu kulturowego jako świadectwa tożsamości regionalnej. Miejsca pamięci i pomniki na terenie miasta są utrzymywane w należyтым porządku.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej

Dariusz Stachowicz